

(The National Interest, 22.09.2009)

Опадање подршке јавности ратовима Америке је проблем који је исцрпно преживљаван још од времена Вијетнамског рата. У тој дискусији је најчешће била помињана потреба за постојањем стратегије „изласка“ (окончања рата), како би се јавно мњење убедило да влада зна шта чини, као и да ратовање неће бити бескрајно. У томе је, можда, и најприхватљивији био – мада често неизречен – концепт да ратови морају бити краткотрајни, јер демократије не могу издржавати дуге ратове – а то је уједно било и упозорење владама да се придржавају опреза. Косовски рат је завршен без жртава. То је дало импулс схватању да САД, са својим неупоредивим војним могућностима могу да ратују брзо и успешно и да јавно мњење неће имати много прилика да то омета. И Џорџ В. Буш (George W. Bush) је, уосталом, припремао јавност једино за рат – и практично ни за шта друго.

Када је реч о Авганистану, реторика и аналогиије из прошлости су, нажалост, најчешће промашаји. Нисмо ступали у ратове са стратегијом „изласка“ осим њихових победоносних завршетака – што јесте стратегија. Сједињене Државе су доказале да једна демократија може да води дуготрајан рат – па чак истовремено и два, и то – словом и бројем, током седам година. Међутим, то није због вештог манипулисања јавним мњењем – него сасвим јасно, због укидања обавезне мобилизације и стварања професионалне војске са врхунским способностима. Недавни напори г. Обаме да задобије подршку јавности за Авганистански рат, тиме што га је назвао „неопходни рат“ насупрот „изабраном рату“, немају томе много шта да додају. У суштини, сви ратови су изабрани ратови – по томе како изаберемо да у њих уђемо, шта у њима покушавамо да добијемо, како се боримо, колико потрошимо и како их завршимо.

Данашња јавна дискусија о рату у Авганистану звучи често познато – ради се о могућим трошковима и веродостојности нашег међународног статуса ако пропустимо „победу“ у рату; како би се рат могао добити ако још само учинимо неки „Х“; о лекцијама совјетског неуспеха у Авганистану; о неопходности Авганистана ради спасавања Пакистана; да ли стварно можемо допринети изградњи државе; о адекватности наше стратегије, итд.

Јавност има тешкоће да то схвати, јер та дискусија садржи премало синтезе циљева, стратегије и људских и материјалних издатака који из тога произлазе – што би јој помогло да разуме шта је суштина нашег авганистанског напора.

Обамина администрација је од почетка тежила да минимализује ову јавну расправу, а сада – бар привремено, покушава да избегне било шта што би могло ометати прихватање закона о реформи здравствене заштите. У почетку је од Конгреса (у коме доминирају демократи) и од медија добила „попуст“ у односу на критичко испитивање својих предлога о напорима у Авганистану. Уместо да призна џиновски обим својих планова – који су далеко већи од оних Бушових, и који подразумевају далеко већу америчку умешаност – Обама је углавном говорио о краткорочним потребама у нади да ће активности, нова и боља лица, као и неки почетни успех омогућити његовој администрацији да успостави основицу да би идуће године добила више средстава и да продуби америчку умешаност и њену одлучност. Што је најважније, Бела кућа је нагласила Ал-Каидину претњу домовини и подвукла да овај рат служи одбрани нашег народа од смртне опасности.

Могуће је да ће овај приступ имати успеха још годину дана. Углавном тежимо – мада не увек – да слушамо генерале, па је врло тешко да председник, или Конгрес не реагују повољно на захтев генерала МекКристала (McChrystal) за више војника (као и за промену стратегије употребе наших снага). Па ипак – ма колико велика била председникова убедљивост – повећање броја америчких жртава, незадовољство савезника, разочаравајући авганистански председнички избори, као и све веће разлике у односу на циљеве и стратегију, имају за последицу незадовољну и скептичну јавност. Овај тренд је очигледан – али није га немогуће контролисати и на њега утицати. Он утиче на смањивање броја опција, а – ако се појача, он ће на крају поткопати сваки одрживи амерички војни напор. Од резултата наших напора ће зависити много тога.

Администрација је суочена са дилемом о искрености. Она је, у страху да не направи Авганистан још већим и политички болнијим проблемом, оклевала да захтева оно што стварно жели. Сада се од ње тражи да буде отворенија: да јасно каже шта жели да учини у Авганистану, шта и колико то кошта и колико ће то вероватно трајати. Грубо речено, администрација може некако и да умери своје циљеве, па тиме изазове сумњу у односу на свој почетни приступ – или, прихватајући већи политички ризик, да убаци знатно више војних снага и средстава, како то захтева МекКристал; тиме би се, можда повећала вероватноћа да САД остваре своје објављене циљеве.

Обамине могућности избора

Пише: Мортон Абрамовиц
петак, 25 септембар 2009 01:09

Или, пак, може да настави – како то већина демократских влада чини, да – како би се ограничило противљење јавности, постепено додаје нове снаге и средства у нади да ће то бити довољно да се дође до нечег повољног. Избор друге опције би вероватно довео до распламсавања сукоба унутар саме администрације и још више смањио подршку јавности. У сваком случају, Конгрес својим захтевом за успостављањем јасних критеријума за процену не инсистира на стварном испитивању циљева, стратегије и извора средстава потребних администрацији; он то и не жели. Уместо тога, и он на крају крајева даје предност томе да пружи председнику више времена да постепено додаје [снаге и средства] – онако како он сам сматра за сходно.

Ма какав да је Обамин избор – неће бити лако, а подршка јавности за рат ће наставити да опада.

Мортон Абрамовиц (Morton Abramowitz) је старији члан (senior fellow) Сенчури фаундејшн (Century Foundation) [1](#) и некадашњи помоћник министра спољних послова САД за обавештајне послове и истраживања

(Превод: **Василије Клефтакис**)

1. The Century Foundation (основана 1919), за себе тврди да је : „непрофитна истраживачка институција посвећена вери да је мешавина ефикасне власти, отворене демократије и слободног тржишта најефикасније решење за најважније проблеме са којима се САД суочавају, као и кључна за раст и просперитет Сједињених Држава“ . Седиште јој је у Вашингтону. (Прим. прев.) [[^](#)]